klaargemaakt model, vaak aan eigen bijzondere ervaring ontleend, niet zonder geestelijken hoogmoed, anderer staat en toestand wordt beoordeeld, loopt men zoo licht gevaar te zondigen tegen het woord van Christus: oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld wordt. Teederheid en zachtmoedigheid blijft hier altijd eisch. Het gekrookte riet mag niet verbroken en de rookende vlaswiek mag niet uitgebluscht worden. Maar dat Gods volk vaak voelt als bij instinct, of er waarachtig leven in de ziel aanwezig is, is een feit, dat niemand weerspreken kan. Alleen, onfeilbaar is dat oordeel *niet*. Wie uit Christus' discipelenkring heeft ook maar van verre vermoed, dat Judas Iscarioth een verrader was! Zelfs toen bij den Paaschmaaltijd Christus ronduit zeide: Een uit u zal mij verraden, viel het vermoeden nog zoo weinig op den werkelijken verrader, dat veeleer allen vroegen: Ben ik het, Heer? En indien zelfs de apostelen zich bedriegen konden, na drie jaar lang dagelijks met Judas te hebben omgegaan, hoeveel te meer dan wij, die in de schaduw der apostelen niet kunnen staan.

Bovendien, en dat doet alles af, die klare en duidelijke openbaring van genade, die aan het hart geschied is, komt meest op lateren leeftijd voor. Al heeft men soms kinderen, in wie reeds vroeg de genade Gods zoo krachtig doorwerkt, dat ge het werk Gods reeds in hun hart bespeuren kunt, toch zijn deze gevallen veeleer uitzondering dan regel. Afgaande op uw oordeel zoudt ge deze kinderen, wanneer de genade voor uw oog nog niet zichtbaar was, dus buiten het genadeverbond moeten sluiten. En waar uw Heiland toch de kinderen tot zich riep, de handen oplei, zegende, en sprak: Verhindert ze niet, *want derzulken is het Koninkrijk der Hemelen*, daar zoudt ge, door ze buiten te sluiten, rechtstreeks in strijd komen met het woord van uw Heiland.

Noch het zelfgetuigenis van den betrokken persoon noch de indruk, dien de gemeente van hem ontvangt, kan dus als afdoende maatstaf worden aangelegd om te beoordeelen, of iemand tot Gods uitverkorenen behoort en daarom in het Genadeverbond moet worden gerekend.

Er moet dus een andere regel zijn, die voor u beslist.

En dezen regel hebt ge te zoeken in het Woord, dat God als openbaring van Zijn wil u schonk.

Vereenigingsleven.

Voorlichting.

„Wij hebben het Licht aan den hemel uitgedoofd". . . . .

Men heeft er zich niet over te verbazen, dat dit woord van den bekenden Franschen minister in en buiten het Fransche Parlement luide werd toegejuicht. Wat Viviani uitsprak was toch feitelijk slechts bevestiging van hetgeen het anti clericalisme met eigen oogen ziet en aanschouwt, vertolking van hetgeen het zelf denkt. Wat weten zij, die opgegroeid zijn in de leer der Fransche revolutie, nog van een Licht, dat boven Bethlehem verschenen, nooit meer zou ondergaan, nooit meer kon worden uitgebluscht!

De bladen, door hen gelezen, de vlugschriften en boeken en romans, die in hun woning komen, geven berichten, mededeelingen, verslagen, voorstellingen en beschouwingen over alles wat interessant, bovenal wat amusant en pikant is. Doch de Christelijke religie, de kerk, het geestelijk leven, de arbeid voor de uitbreiding van het Koninkrijk Gods — dat alles is niet interessant meer, daarvoor wordt dan ook niet meer de aandacht gevraagd.

Ja waarlijk, het Licht aan den hemel is voor hen uitgedoofd. En daar heeft de pers niet weinig het hare aan toegebracht.

Onlangs klaagde Paul Doumergue in zijn tijdschrift *Foi et Vie*: „Wij worden hier in Frankrijk op onwaardige wijze door de pers voorgelicht. Niets van hetgeen betrekking heeft op uitgaan en pretmaken, op het leven der zinnelijkheid wordt ons in de pers onthouden; niet de geringste bijzonderheid, zelfs niet het schaamtelooze. Tot in den trein, langs den weg, ja schier overal worden wij vervolgd door verhalen over liefdesavonturen en moordaanslagen, door annonces van tooneelvoorstellingen, van absinth en wat daar verder bij behoort. Daarna wordt in de dagbladen nog eenige plaats ingeruimd voor de politiek; terwijl ook niet verzuimd wordt nauwkeurig te vermelden het uur, waarop de Shah van Perzië, als hij in Parijs is, zijn hotel verlaat, en wie hem ontvangt als hij ergens een bezoek brengt. Alleen maar kunnen de dagbladen geen plaats afstaan voor mededeelingen, voor berichten en beschouwingen over de geestelijke belangen, over de religie. Over den strijd voor de christelijke beginselen, over de worsteling voor de verbreiding van den christelijken godsdienst — geen woord. Hoogstens een uittreksel uit een bisschoppelijk mandement, en dan alleen nog maar, omdat in zulk een mandement een stukje politiek gezien wordt; en voorts komen er in de dagbladen nog berichten voor van samenkomsten der vrijmetselaars en der vrijdenkers. Wanneer het Congres der Christelijke vereenigingen van jongelieden met bijna 800 afgevaardigden, vertegenwoordigende 25 naties en 700.000 leden, buiten kijf het grootste internationale congres van dezen tijd, in het hart van Parijs wordt gehouden, zijn er maar twee of drie bladen, die in een verborgen hoekje er enkele woorden aan wijden."

Zóó erg als Paul Doumergue hier over de Fransche pers klaagt, is het ten onzent zeker nog niet. Er is, althans bij de groote pers in ons land, eenig streven naar matigheid en soberheid en kuischheid overgebleven, waardoor onze dagbladen zich nog gunstig onderscheiden van de Fransche. Maar toch, hoe moet ook ten opzichte van de Nederlandsche pers niet bitter geklaagd worden, dat de lichten in den hemel in zoovele opzichten zijn uitgedoofd.

De feuilletons beginnen allengs de grens van het onbetamelijke te naderen; zelfs een blad als de *Nieuwe Courant*, dat doorgaat voor één der gematigdste organen van de vrijzinnigheid, ontzag zich onlangs niet een feuilleton over liefdesavonturen van Napoleon aan zijn lezers voor te leggen, dat stellig uit onze huiskamer behoorde geweerd te worden. Over opera's, komedie-voorstellingen, circussen en Scala's worden kolommen vol geschreven; doch voor de geestelijke belangen, voor de actie der Christelijke levensbeschouwing op allerlei gebied — school, zending, prostitutie — is zoo weinig plaats beschikbaar.

Wat weten de menschen, die niet anders lezen dan onze liberale bladen en de socialistische organen, van inwendige en buitenlandsche zending, van den arbeid van Ds. H. Pierson, gelijk deze o. a. in *de Bode* der Heldring gestichten openbaar wordt; wat weten zij van het streven van onze Christelijke jongelingen en studenten door hun vereenigingen; wat weten zij ook van de ontwikkeling der Gereformeerde beginselen op het gebied van kerk en school, van wetenschap en maatschappij?

Ach, de lichten in den hemel zijn voor die menschen uitgedoofd. Alles wat betrekking heeft op het Koninkrijk Gods interesseert hun niet meer. Ze lezen er niets meer van in hun bladen; ze hooren er niets meer van in samenkomsten, waar liberale en socialistische sprekers het woord voeren.

Duizenden werklieden wonen de godsdienstoefeningen niet meer bij; en ook, al hebben zij daarmede nog niet geheel gebroken, ze krijgen niets anders onder hun oogen dan socialistische lectuur en zoogenaamd neutrale bladen, waarin alleen maar de aandacht gevraagd wordt voor de dingen, die van de aarde zijn. Helaas! nog altijd schijnt de goede wil in de kringen van ons Christenvolk te ontbreken, om door goedkoope Volksdagbladen den kleinen man iets anders, iets beters te geven; om ernstige pogingen aan te wenden den werklieden in de steden en ook in de dorpen andere lectuur in handen te geven, opdat het Licht aan den hemel voor hen niet uitgedoofd worde of uitgedoofd blijve.

Men behoeft slechts de verslagen te lezen van vergaderingen, waarin vrijzinnigen en socialisten als voorlichters optreden om overtuigd te zijn, hoe in hun voorlichting alle idealisme, elk heenwijzen naar de zedelijke, de ideëele belangen ontbreekt. De rede, door Mr. Troelstra op tweeden Kerstdag te Amsterdam uitgesproken, geeft daarvan een staaltje, dat waarlijk teekenend is. Het lijkt een bespotting, een profanie van de ergste soort, zulk een rede, waarin alle bezieling en alle verheffing ontbreekt, te noemen „kerstrede".

Geen wonder, dat de onkunde van duizenden bij duizenden ten opzichte van de geestelijke belangen, van onze christelijke actie op allerlei gebied al grooter wordt; dat er een onverschilligheid komt ten opzichte voor de vragen van dood en eeuwigheid, die allerbedroevendst is en onheilspellend dreigt te worden voor de toekomst van ons land en volk.

De groote pers doet daartegen niets.

Integendeel, zij juist heeft voor een niet gering deel die onkunde door haar wijze van voorlichting veroorzaakt. Als Dr. Bavinck's „Paedagogische beginselen" de aandacht vragen van allen, die belang stellen of althans belang hebben te stellen in de opvoeding en het onderwijs van de kinderen van ons volk, is er niet één groot dagblad, dat dit boek tot een onderwerp van ernstige studie maakt, ten einde het lezend publiek bekend te maken met den strijd der beginselen op paedagogisch gebied, waartoe Dr. Bavinck elk man en elke vrouw van beschaving en ontwikkeling oproept. Als daar een principieele worsteling gevoerd wordt in het Ned. Herv. Kerkgenootschap door Prof. Visscher en die met hem zich plaatsen op de basis van onze Confessie, is er niet één redactie van onze groote bladen, die zich ernstig rekenschap geeft van de beteekenis van die worsteling voor ons kerkelijk en zoo voor ons maatschappelijk leven, ten einde haar lezers over dit voor ons volksleven zoo uiterst gewichtige kerkelijk vraagstuk naar behooren te kunnen voorlichten.

Als de Christelijke Federatie van studenten over geheel de wereld poogt vasten voet te krijgen aan alle universiteiten, denkt de groote pers er niet aan, om op deze „beweging" op ernstige wijze de aandacht van het publiek te vestigen. Als de besturen van onze Gereformeerde lagere scholen trachten een schoolverband te verkrijgen, opdat daardoor die scholen beter aan haar doel kunnen beantwoorden, met name in paedagogischen zin, schijnt geen enkel groot blad de beteekenis daarvan voor duizenden bij duizenden kinderen van ons volk te begrijpen. En zoo zouden we kunnen voortgaan.

Doch geheel anders staat het, als op het gebied van tooneel en circussen, van concerten en opera's iets nieuws aan de orde komt. Daar wordt de noodige plaats voor ingeruimd, daar hebben de groote bladen afzonderlijke medewerkers voor. Het stoffelijke wordt in de groote pers ongetwijfeld met groote zorg behandeld; doch aan het geestelijke wordt geen of ter nauwernood aandacht gewijd — althans, voor de goede vorming van het volk wordt de comedie blijkbaar hooger geschat dan de kerk.

En zoo zijn velen, zeer velen, meer, veel meer van comedies, opera's, paardenspellen en andere gelegenheden op de hoogte, dan van het leven der kerk, van den arbeid in onze kringen om de Christelijke beginselen onder het volk te verbreiden.

Paul Doumergue mocht het wel zeggen: wij worden op onwaardige wijze door de pers voorgelicht.

* * *

Uit de Pers.

De aan te vragen subsidie voor het Kamper gymnasium gaf aan Ds. Littooy een breede reeks van artikelen in de pen, waarin hij een uitvoerig overzicht gaf, hoe in de vroegere Christ. Geref. kerk over de Staatssubsidie aan de kerk gedacht werd.

De slotsom, waartoe hij komt, is deze:

> Over de ondersteuning, die de Kerk te Smilde (B) vroeg aan, maar niet ontving van de Prov. Staten van Drenthe en die de Kerk van Smilde (A) — volgens de *Utrechtsche Kerkbode* — reeds korter of langer ontvangen heeft, schrijven we eerst een enkel woord.
>
> In het algemeen gelooven en zeggen we: Onze Kerken moeten rein en heilig bewaren en verwezenlijken het Bijbelsch beginsel, dat de Heere Jezus, de Koning Zijner Kerken, aan Zijne dienaren 't levensonderhoud geeft, *niet* door Hem vaak vijandige corporatiën, maar door de lidmaten Zijner Kerken. Dit te doen, zijn wij aan onzen Koning verschuldigd. Daarenboven de tijden, die in Nederland reeds beleefd zijn en elders, vooral in Frankrijk, beleefd worden, zeggen, ja gebieden den Kerken niet alleen om des Heeren, maar ook om haar zelfs wille dit te doen.
>
> In plaats van dankbaar te zijn voor de uitleiding en voor het ontkomen aan de strikken, begeerig om te zien, om te zien naar hetgeen, om 's Heeren wil, moest achtergelaten worden, kan niet Gode welgevallig, *niet* voordeelig, maar moet gewis nadeelig zijn; wij kunnen er zelfs als Kerken Gods, bij omkomen.
>
> Nu is het waar — en wij vestigen er gaarne de aandacht op, opdat de bovengenoemde Kerken niet hard worden gevallen — dat er een groot onderscheid is tusschen de Staatstraktementen en hetgeen scholen en Kerken te Smilde ontvangen uit dit, naar ik meen, oorspronkelijk plaatselijk fonds, waarin voor vrome doeleinden is gestort geworden.
>
> Het schijnt dat de Provinciale Staten, die het beheer er van *niet* hadden, dit zich hebben toegeëigend.
>
> Doch wijl deze Staten op en top liberalistisch zijn, is het niet zonder gevaar er maar eenigermate afhankelijk van te zijn of te worden.
>
> Een onderzoek door meerdere vergaderingen, krachtens het Kerkverband, is, wellicht zeer gewenscht; want hoe het er in bijzonderheden in elkander zit, zullen velen evenmin weten als wij. En oordeelen vóór den tijd mogen wij niet. Doch dat de Kerken, die er thans van hoorden, gerust gesteld worden, kan wel niet anders dan gunstig werken.
>
> Over het beginsel toch, en het heilig houden van het beginsel kunnen, mogen en moeten wij oordeelen.
>
> En zelfs een inkruipsel, dat tegen het beginsel ingaat en het ondermijnen kan, mag niet blijven, maar moet weggenomen worden.
>
> Naar ik hoop, wordt dit door allen, als zeer raadzaam ingezien en erkend. Is het noodig dan moeten wij allen daar wat voor over hebben.
>
> — — — — — — — — — — — —
>
> Een zoodanig inkruipsel is m. i. het vragen van subsidie aan en het aannemen er van, van den Staat *door* **de Kerken** voor het »Gereformeerd Gymnasium verbonden aan de Theologische School van de Gereformeerde Kerken in Nederland". (Alzoo verlangde de Regeering dat de titel van het door haar goed te keuren reglement luiden zou).
>
> En alzoo werd het gewijzigd en luidt het thans. Dit nu is in orde.
>
> Maar dat het Curatorium met alle stemmen, na advies van die Hoogleeraren, in Zijne vergadering van 22 Februari 1906 besluiten kon, »de Rijkssubsidie voor het Gymnasium aan te vragen," heeft mij bevreemd. Een [illegible] Prof. Lindeboom, die aanteekening verzocht »dat hij geadviseerd heeft tegen het doen van deze aanvrage".
>
> Zoolang het Gymnasium verbonden is aan de Theologische School, maakt het er één geheel mee uit, heeft ze ook ééne kas, en is het dus of de subsidie ook gevraagd wordt, voor de opleiding tot den dienst des Woords. Het zijn de Gereformeerde Kerken die, vertegenwoordigd door hare Curatoren, besloten deze subsidie te vragen.
>
> Ik herinner mij echter niet dat de Kerken, in Synode te Utrecht vergaderd of dat een vroegere Synode, daartoe aan de Curatoren opdracht hebben gegeven.
>
> En of zulk eene, in ieder geval *niet* onbetwiste en ongevaarlijke aanvrage, zonder opdracht kon en mocht geschieden, neem ik de vrijheid in twijfel te trekken, ja te weerspreken.
>
> Dat de aanvrage slechts als tijdelijk gedacht werd, (immers omdat de Curatoren meenden dat het Gymnasium weldra aan eene vereeniging zou overgaan) geeft zelfs dat recht niet. Daarenboven is nu reeds gebleken, dat, wat als zeer tijdelijk werd aangezien, wel eens een geruime tijd zou kunnen voortduren.
>
> Onverklaarbaar is ook, dunkt mij, dat de broeders konden denken dat het zeer tijdelijk zou zijn, wanneer het waar is, dat de Curatoren, toen zij het konden overdoen aan eene Vereeniging, beweerden, dat door de Synode hun daartoe geen macht en recht gegeven was.
>
> Is het laatste waar, dan toch kon de aanvrage om subsidie onmogelijk zoo ras voorbijgaand zijn. Zat het bezwaar om het over te doen zin het verbonden aan de Theol. School", dan kan ik begrijpen, dat de Synode der Kerken zwarigheid zou kunnen maken bij een overdracht, waarmee eene aanvrage om subsidie gepaard ging. Dan toch werd ze gevraagd, door eene Vereeniging, wier Gymnasium verbonden is aan de Theologische School der Kerken. Dus tot op zekere hoogte ook voor de School der Kerken. En over eene zoodanige overdracht sprak zij zich, naar ik weet, *niet* uit.
>
> Maar dat kan bij de Curatoren het bezwaar niet zijn geweest; want de Curatoren vroegen thans zelven de subsidie aan.
>
> Maar of aan het besluit al uitvoering is gegeven, en de Kerken dus voor een fait accompli staan, weet ik niet.
>
> Van harte hoop ik, dat het tegendeel het geval is; ja, dat het genomen besluit om de bijdrage te mogen ontvangen, zal ingetrokken, en dus de aanvrage *niet* zal gedaan worden.
>
> Met het oog op hetgeen het »verbonden" zijn van het Gymnasium »aan de Theologische School", zonder de subsidie, kosten zal en met het oog op de toenemende tekorten, komt het mij voor, dat het thans van wijs beleid en van liefde voor de Theologische School getuigen zou, wanneer het Gymnasium aan eene vereeniging overgegeven werd, met prijsgeving van het »verbonden aan".
>
> Sinds 1892, toen ook door mij voor »'t verbonden aan" werd gepleit, is er èn te Kampen èn in de verhouding tot den Staat, zóóveel veranderd, dat wij m. i. kunnen zeggen, dat het tij anders is, en dat daarom dus ook de bakens moeten worden verzet.
>
> Met behoud van het veel besproken »verbonden aan", en met het vragen van subsidie tevens door eene Vereeniging die het overneemt, zal het dunkt mij niet gaan. Daartoe gaf, naar ik weet, zooals gezegd is, de Synode geen opdracht. Doch, naar ik altijd gemeend heb, gaf zij dat wel, wanneer slechts van toezicht op de Gereformeerde leer aan het Gymnasium door een Kerkeraad sprake was en bleef, en dus het »verbonden aan" niet langer gold.
>
> Bij de onderhandelingen met de Vereeniging te Groningen lag dit dan ook, meen ik, zonder dat daarover zelfs gesproken werd, uit den aard der zaak voor de hand.
>
> Met het overbrengen naar Groningen, dat eerst ieder zoowat verwachtte, viel immers het »verbonden aan" als van zelven weg.
>
> Ik dacht dat de Curatoren met de Groningsche Vereeniging *in dien geest* wilden onderhandelen en aan het onderhandelen zijn geweest. Daarom dacht ik ook, toen er de onderhandelingen afsprongen, dat zij, onder gelijke voorwaarde, met de »Nationale Vereeniging" onderhandelen kon en onderhandelen zou. Ware dat geschied en goed gegaan, dan zou door deze Vereeniging — want dan geschiedde het niet door en niet voor de Kerken — de subsidie, zonder de Kerken er in te moeien, kunnen zijn aangevraagd. Het beginsel bleef dan ongerept, de Kerken werden met een *f* 10,000 ontlast en *feitelijk* behield men wat men heeft. Ook over dit een en ander moet voor niet geheel ingewijden nog meer licht opgaan, zal het duidelijk zijn waarom het thans niet vlot. Ik mag en wil niet gelooven dat er een spaak in het wiel wordt gestoken, omdat het thans de Nationale Vereeniging geldt.

Met den hier geuiten wensch van Ds. Littooy zijn we het, gelijk onze lezers weten, eens.

En naar we gelooven, het meerendeel onzer kerken.

Officieele Berichten.

De Kerkeraad der Geref. kerk te Baarn verzoekt de zusterkerken, alle brieven en stukken, voor hem bestemd, te zenden aan het adres van den voorzitter br. A. F. Welman, Nassaulaan 61.

Namens den Kerkeraad voornoemd
J. Bonhoff Jr.

Classis Gouda.

De vergadering der classis zal gehouden worden op Dinsdag 5 Febr. a.s. Stukken voor het agendum moeten ingezonden worden vóór 15 Januari aan den laatst ondergeteekende.

Namens de roepende kerk te Haastrecht,
G. J. de Jong, *Voorzitter*.
T. Ypma, *Scriba*.
A. van Dijk, *Consulent*.

Haastrecht,
Oudewater, 2 Jan. 1907.

Kort verslag der classe Almkerk, gehouden 20 Dec. 1906, te Nieuwendijk.

De roepende kerk van Almkerk opent de vergadering bij monde van haren dienaar des Woords, Ds. W. Bosch, met 't zingen van Psalm 89 : 7, lezen van Hebr. 1 en gebed. Nadat de credentie-brieven zijn ingeleverd, nagezien en in orde bevonden, wordt 't moderamen als volgt vastgesteld: Ds. W. Bosch, praeses; Ds. J. Aalders, assessor, en Ds. J. Ozinga, scriba.

De dienaar des Woords van de kerk van Andel, Ds. A. P. Lanting, die het beroep naar Oud-Loosdrecht heeft aangenomen, vraagt approbatie, op grond van de aanwezige attesten. Aangezien de vereischte attesten in orde zijn, wordt Z.Eerw. een eervol ontslag in duplo gegeven, en door den praeses een hartelijk woord van afscheid toegesproken, 't welk door Ds. Lanting, gevoelvol en waardeerend, wordt beantwoord.

Daarna werden de notulen gelezen en, na een enkele opmerking, goedgekeurd en gearresteerd. Ingekomen zijn een schrijven van de classe Harderwijk, meldende de schorsing van Ds. Op 't H., en van de classe Utrecht, berichtende de losmaking van Ds. v. B. Beide stukken worden met leedwezen gehoord en voor kennisgeving aangenomen. Nog kwam ter tafel een schrijven der classe Groningen, waarin werd medegedeeld de opheffing van de schorsing van Ds. L., alsmede een schrijven uit Zuidbroek, namens de classe, bevattende een onvolledig antwoord op een schrijven der classe Almkerk, en een van de classe Assen met de vraag om nadere inlichtingen over de afzetting van Ds. K., waarop meer bijzonder zal worden geantwoord.

Na vertrek van Ds. A. G. Lanting, werden in diens plaats benoemd: Ds. W. Bosch als corresp. Theol. School, Ds. J. A. Goedbloed als deputaat der Evangelisatie, Ds. J. Aalders als deputaat ad examina en de kerkvisitatie, en Ds. J. Ozinga als penningmeester voor de hulpbehoevende kerken, Theol. Faculteit enz.

Vervolgens kwam Art. 41 aan de orde: De kerk van Giessen vraagt advies omtrent een onzierlijk lid, en de kerk van Almkerk om toepassing van de 2e trap der censure, 't welk toegestaan wordt.

Na inning der collecten, regeling der vacaturediensten en bepaling van tijd en plaats der volgende vergadering, sloot Ds. J. Aalders de vergadering met dankzegging.

J. Ozinga, *scriba*.

Buitenland.

Duitschland. De „Gemeinschafts"-beweging.

Het is niet te verwonderen dat in Duitschland die beweging ontstaan is. De moderne Theologie wordt van vele kansels verkondigd; zij viert hare triumfen op de Universiteiten; en de hoogere kerkbesturen, ook de Opper Kerkeraad der Evangelische landskerk van Pruisen, weigerde wel onlangs het beroep van een beslist modern predikant, goed te keuren, doch deed dit in zulke bewoordingen, dat daaruit bleek hoe dit hoogste Kerkbestuur feitelijk de belijdenis der kerk losliet.

Geen wonder dat velen, die nog het Woord van God liefhebben, hun zielevoedsel niet in de kerken, maar in de „Gemeinschaften" zoeken.

Deze „Gemeinschaften" vinden eensdeels hun oorsprong in den arbeid van den Engelschen prediker Moody en anderdeels zijn zij voortgesproten uit het oude Würtemburgsche Piëtisme. Het doel der Gemeinschaften was oorspronkelijk het zoeken van stichting door gemeenschappelijk onderzoeken der Schrift en het verlangen om gemeenschappelijk te arbeiden aan de komst van het koninkrijk Gods. Hier en daar treedt de „Gemeinschafts"-beweging vijandig tegen de kerk op, en is daarom bij de predikanten niet in de gunst. Het is niet te ontkennen, dat sommige voorstanders der „Gemeinschaften" toonen niet vrij te zijn van minachting der sacramenten en van afwijking van de leer der kerk. Doch dat neemt niet weg, dat het ontstaan van zoovele Gemeenschapskringen eene ernstige aanklacht is tegen de kerk des Heeren. Het is echter te betreuren, dat wij geen enkele stem hooren opgaan, die er voor pleit, dat de kerken geroepen zijn zich opnieuw naar het Woord Gods te reformeeren. De toestand der Evangelische landskerk uit het oogpunt der leer zoo treurig, dat de handen wel ineen mochten geslagen worden om de muren van Sion op te bouwen.

N. Amerika. De wettige plaats der Zondagsschool. Belangstelling van onze Koningin in de Nederlanders in N. A.

De predikant J. Groen van Grand Rapids heeft zich dezer dagen verdienstelijk gemaakt door een stuk de wereld in te zenden, waarin hij uiteenzet welke plaats de Zondagsschool in de kerk des Heeren behoort in te nemen. Hij komt daarbij tot de volgende conclusiën: 1o. De Zondagsschool moet blijven bestaan. 2o. Zij behoort eene plaats in de kerk in te nemen als eene instelling, die de kinderen des Verbonds opleidt voor het lidmaatschap der kerk. 3o. De Zondagsschool moet uitgaan van en geleid worden door den kerkeraad van de plaats. 4o. De onderwijzers doen dienst als behulpsels, die de ambtsdragers der kerk bijstaan en hun werk doen als leden der kerk, die gezalfd zijn zoo wel tot profeten als tot koningen en priesters.

Op dit laatste zou nog wel wat aan te merken zijn, maar het komt ons voor, dat vooral met het oog op Amerikaansche toestanden, de Zondagsschool in dat land niet kan gemist worden. Dr. Kuyper wordt dan ook door Ds. Groen aangehaald, die eenmaal verklaarde dat het een daad van Vandalisme zijn zou, wanneer men de Zondagsscholen zou zoeken te verwoesten. *The Banner of Truth* wijst er daarom op, dat het geheel verkeerd is wanneer men van Gereformeerde zijde beweert, dat men het Trojaansche paard binnenhaalt als men de Zondagsscholen in de kerk toelaat.

Deze bewering is volgens „The Banner" uit Nederland afkomstig. Maar de ervaring heeft geleerd, dat de Zondagsschool moet beschouwd worden als een middel tot onderwijzing van de jonge leden der kerk. Een schrijver in het *Friesch Kerkblad* van 28 Sept. deelt mede, hoe in Friesland in de Gereformeerde kerken vele Zondagscholen werden gesloten. De ouders zouden hunne kinderen thuis catechiseeren. Doch helaas! dit ideaal werd niet verwezenlijkt.

De praktijk van het leven deed uitkomen, dat vele ouders niet deden wat toch hunne dure roeping was. En zoo kwam men er in Friesland toe, dat op sommige plaatsen de Zondagsschool weder werd ingesteld.

Wanneer men weet wat de Zondagsschool in de nieuwe wereld beteekent, dan begrijpt men welk eene beteekenis de vraag heeft: zal men deze instelling in Gereformeerde kringen laten voortbestaan óf zal men haar van lieverlede doen verdwijnen. In de nieuwe wereld neemt de catechisatie niet een plaats in gelijk bij ons; van daar dat sommigen liever de Zondagsschool zagen verdwijnen om de catechisatie te doen opbloeien. Maar het komt ons voor dat men én voor de Zondagsschool, om kennis omtrent Gods Woord onder het opkomend geslacht te verbreiden, én voor de catechisatie, om het zaad der kerk voor te bereiden tot belijdenis des geloofs, moet ijveren.

Op één punt stemmen wij met Ds. Groen niet overeen. Volgens ons vloeit uit het algemeen priesterschap der geloovigen niet voort, dat elk geloovige de bevoegdheid zoude hebben om kinderen van anderen te onderwijzen. Doch wellicht is dit ook niet door Ds. Groen bedoeld.

Hare Majesteit onze geliefde Koningin heeft belangstelling getoond in de Nederlanders die zich in Westelijk Michigan vestigden.

Wij lezen daaromtrent in *de Hope*:

Voor de eerste maal heeft een Vertegenwoordiger van het Regeerend Vorstenhuis van Nederland te Washington, Westelijk Michigan bezocht. Hare Majesteit Koningin Wilhelmina had haar Gezant, Jhr. de Marees Van Swinderen, in last gegeven om zich in kennis te stellen met de toestanden van de Hollanders in Westelijk Michigan en te informeeren naar de belangen van Hope College. De opdracht luidt: „Onze dierbare Koningin draagt mij op u allen hier aanwezig, en alle onze overige Hollandsche inwoners dezer stad en dezer westelijke streken, Hare Majesteits belangstelling te verzekeren in uliedet welvaren, en hare vereering voor een volk dat op zulk eene voorbeeldige wijze toont wat het wil zeggen te zijn — 'a loyal Dutch American'".

Verleden week Maandagavond, begeleid van George Birkhoff Jr., Consul Generaal der Nederlanden te Chicago, werd ter zijner eere eene banket gegeven in het hotel Pantlind in Grand Rapids, Mich. De Afgezant sprak op den toost: „Koningin Wilhelmina" George Birkhoff Jr. over „De Hollanders in Amerika" en Jacob Steketee, Vice Consul, over „De Hollanders in Westelijk Michigan". Andere sprekers volgden.

Dinsdag kwam de Gezant naar Holland. In den avond van dien dag werd hem eene publieke receptie gegeven ten huize van den Pres. van Hope College, waarbij het muziekkorps het „Wiens Neerland's Bloed" en andere patriotische stukken speelde. Woensdagmorgen vergaderden de faculteiten en studenten beide van het Theol. Sem. en Hope College in Winants Chapel. Na de gewone godsdienstoefening waarbij Prof. N. M. Steffens voorging in het gebed, werd de Gezant geïntroduceerd met een korte toespraak van Pres. Kollen over Nederland, een klein maar groot land, groot binnen zijne eigene grenzen, maar grooter daarbuiten — altijd gereed de onderdrukten te helpen. De thans regeerende Vorstin is eene edele Koningin en groot als vrouw.

Met geestdriftige toejuiching werd de Gezant begroet. Na kort met groote waardeering van den arbeid van President Kollen in het belang van de uitbreiding der opvoedingsbelangen alhier gesproken te hebben, keerde hij zich tot den President en hechtte op zijn borst het teeken van Ridder der Orde van Oranje Nassau.

Herhaald daverend applaus voor de Koningin, den Gezant, Birkhoff en Dr. Kollen. En toen de Gezant er aan toevoegde, dat Hare Majesteit hem bevolen had dit in persoon te doen, steeg de geestdrift nog meer.

De President antwoordde met veel gevoel over deze onderscheiding hem door Koningin Wilhelmina bewezen.

Winckel.

Voor Kinderen.

TWEE WERELDEN.

Een cederboom van den Libanon.

X.

Terwijl Rika alzoo het stadsleven meer en meer werd ingeleid, had haar broeder Kobus den wensch zijns harten verkregen en was geplaatst bij het timmeren.

Vader had dat eerst anders gewild. Niet omdat Kobus als krullenjongen moest beginnen, maar wijl er op het dorp eigenlijk geen goede timmerman woonde. Degeen die er was werd bij zijn vakgenooten geacht als een schoenlapper bij de schoenmakers. Er viel trouwens op het dorp weinig bijzonders te timmeren, want er stonden bijna niet dan eenvoudige boerenhuizen, en juist geen groote, en bovendien timmerden vele bewoners als het noodig was zelf, zoo goed en kwaad het ging.

Zoo was dan besloten, dat Kobus bij dezen baas de eerste beginselen van het vak zou leeren, en tevens het bouwkundig teekenen in een dorp dat een uur ver lag, waar een bekwaam teekenaar woonde, die lessen gaf. Later zou men dan verder zien.

In 't eerst beviel het Kobus bij den baas uitstekend. Hij had altijd van een vrij leventje en van veel beweging in de open lucht gehouden, en die kreeg hij hier naar hartelust.

Daarbij kwam dat er niet zoo heel veel te timmeren viel, en er dus veel tijd tot spelen overbleef, al vonden de huisgenooten op de Zandhoeve, dat minder goed. De zoon van den baas — een jongmensch die ook het timmeren leerde — was weldra met Kobus zeer bevriend. In één ding echter verschilden zij. Kobus namelijk was goedhartig en dienstvaardig, maar evenmin als het leeren op school trok hem het werken aan den winkel aan.

Hij was niet lui, maar 't scheen hem onmogelijk zich lang bij zagen of bij krullen verzamelen te bepalen. Hij had zich, zei hij, het timmeren heel anders voorgesteld dan het was. En of grootvader al zei, „ja jongen", dat heb ik ook „moeten doen", Kobus vond het vak al onplezieriger, zijn jonge vakgenoot daarentegen leefde er als 't ware in.

Zoo levendig en vlug als onze vriend was, bij al wat hem beviel, zoo dom en onnoozel was, of scheen hij, in al wat het werk betrof. En dit werd allengs eer erger dan beter naarmate de liefhebberij er afging. Den baas begon het al spoedig te verdrieten, ook wijl zijn zoon dus almee gevaar liep min ijverig te worden. De zoon en de knecht die er was vermaakten zich echter soms kostelijk met Kobus' onnoozelheid.

Op zekeren middag, toen er weer weinig te doen was, zei Kobus jonge makker tot hem:

„Kobus, weet je wel wat een cederboom van den Libanon is?"

„Neen", zei de jongen kortaf, schoon hij er denkelijk wel eens van gehoord had.